

TALUM, d.d., KIDRIČEVO
2325 KIDRIČEVO

Aluminij

Časopis družbe Talum, d.d., Kidričevo

marec 2005 / številka 3 / leto XLII

Ptice so naše zveste zaveznice

V prvi pomladanski številki je kar nekaj pomembnih tem. Morda nas najbolj pritegnejo ključni dosežki Taluma v letu 2004, zlasti podatek, da smo leto zaključili z minimalnim pa vendar pozitivnim poslovnim rezultatom. Še bolj konkretno bomo to občutili pri aprilski plači. V poročilu je navedena blagovna proizvodnja kot seštevek primarne proizvodnje, pretaljevanja aluminija in zlitinskih dodatkov – 158.526 ton. Torej, ne samo proizvedli, ampak tudi prodali smo največjo količino aluminija v zgodovini Taluma! Vodenje tovarne je bilo v danih cenovnih pogojih trga, v okviru energetske politike in proizvodnih okoliščin, ki vključuje vedno več pretaljenega aluminija, skrajno zahtevno in tvegano. Podobnih težav je Talum, kakor tudi drugi proizvajalci v svetu, navajen. Mnogi so se ustavili, vendar aluminij očitno ima perspektivo. Po podatkih ameriške strokovne revije ALUMINIUM International Today poraba in proizvodnja še vedno naraščata. Tako je skupna svetovna poraba primarnega aluminija v letu 2003 znašala 27,4 mio ton. Najbolj pa so napredovali »vedno bolj nevarni« Kitajci, ki so v relativno kratkem obdobju povečali proizvodnjo za 2 mio ton. Evropa pa predvsem povečuje porabo aluminija, zato ga je prisiljena vedno več uvažati. Isti viri navajajo, da je poraba v Evropi narasla čez 20 kg aluminija na prebivalca, kar je sicer še vedno za okrog 7 kg manj, kot porabijo Japonci in Američani. Na sliki vidite največjo tovarno aluminija v svetu, Dubai, na Arabskem polotoku, z letno proizvodnjo 750.000 ton. Na njej boste s težavo prešteli elektrolizne hale ali druge objekte, še več težav boste imeli, če na to lokacijo skušate umestiti šest Talumov. Kako si šele zamišljate vse ostalo, ki sodi k tako veliki in kompleksni tovarni, oskrba z energijo in surovinami, kadri, organizacija dela, poslovanje in drugo?

Osrednja osebnost tokratnega Aluminija je gospod Marko Drobnič. Spoznali boste, da je v dobrih šestih letih dela pri nas veliko ustvaril. Morda ga najbolj sodimo po obnovi upravne stavbe, ki jo lahko vsi doživljamo. Osebnost občudujem ta veličastni prostor, ki se mi vsako jutro, ko prihajam v službo, odpre malo za podvozom. Dostikrat se mi zdi, kot da bi celo noč prebil v pričakovanju tega trenutka. V zimskih jutrih je stavba osvetljena z žarometi, v pomladnem soncu pa se pokaže s plamenečim nebom v ozadju. Iz pogovora z Markom boste izvedeli njegov pogled na to, zlasti pa boste spoznali, da v kolesu okolja, ki nas obdaja, skuša ustvariti življenje po svoji podobi. Slavniti pisatelj J. M. Coetzee je na to temo zapisal: »Svet je poln ljudi, ki si hočejo ustvariti lastna življenja, vendar je zunaj puščave redkim dana taka svoboda. V puščavi, daleč stran od česarkoli, se lahko širim v neskončnost,

prav tako kot se lahko skrčim na velikost mravlje.« Treba pa je poskusiti!

Gospod Bojan Žigman je v svojem prispevku prikazal najbolj aktualne projektne naloge v navezavi s cilji kakovosti, ki so pred nami. Vodja Razvoja in novoimenovali direktor Plinsko parne elektrarne, g. Brane Kožuh, nas seznanja s potekom izgradnje tega izjemno pomembnega objekta za dolgoročno oskrbo Slovenije z energijo. Gre zares, zato njemu in njegovim sodelavcem zaželimo srečo. Obnavljamo rubriko »reportaže«, v kateri bi vas radi seznanili s posebnimi dejavnostmi in aktivnostmi naših delavcev. Tokrat smo vzeli pod drobnogled gospoda Stanislava Vindiša. Naša raziskovalka Aleksandra Murks zastopa Talum na mednarodnih konferencah in nas redno obvešča o poteku nove dejavnosti na trgu z emisijami. Tukaj bi rad omenil, da Talum, posebej z izklopitvijo elektrolizne hale B, gradi tehnologijo s še manjšo porabo energije in posredno z manjšim vplivom na okolje. Zavedamo se, da sta energija in okolje ključna elementa prihodnosti, zato je Talum prisoten in zelo aktiven pri spremljanju trgovanja pri tej novi priložnosti. Poenostavljeno rečeno, nekateri bodo služili in še celo obogateli s prodajo emisij toplogrednih plinov, torej s plini, ki jih ne spuščajo v okolje. Plačal pa bo tisti, ki onesnažuje. Talum naj ne bi bil med plačniki! Zaradi boljše informiranosti celotne slovenske industrije bo v Mariboru, 19. aprila, organizirana mednarodna delavnica z naslovom »Trgovanje z emisijami – priložnost za podjetja«. Naši predstavnici je zaupana odgovorna naloga, kot organizatoriki in glavni voditeljici delavnice.

V tej igri med energijo in okoljem ni samo industrija, tukaj sodelujemo vsi s svojimi navadami in razvadami. Zato nas znanstveniki nenehno opozarjajo na vsakdanje posege, ki naj bi spremenili naš odnos do energije. Na primer: *Ko zavremo vodo za skodelico čaja, smo odgovorni za 25 skodelic več ogljikovega dioksida v*

zraku. Navadna žarnica z močjo 100 vatov pretvori le 10 odstotkov energije v svetlobo, ostalo gre v nič oziroma v izgubo v obliki toplote. Spomnimo se, kaj so naše babice delale z žarnicami. Ne rabimo živeti v temi, lahko pa jih zamenjamo z varčnimi. V hladnih večerih je bolje, če najprej sežemo po jopici in se šele nato sprehodimo do termostata. Vsaka stopinja nad 18 stopinj poviša račun ogrevanja za 5 in več odstotkov. Prhanje je mnogo varčnejše od kopeli. Avtomobil vozimo s stilom, manj zaviranja in pospeševanja pomeni 13 odstotkov manj denarja za gorivo in manj ogljikovega dioksida v okolju.

Znanstveniki izhajajo iz dejstva, da se bo do leta 2050 poraba energije podvojila, zato nas že danes navajajo k temu, da živimo z manjšo porabo. To ne pomeni, da se vračamo v kameno dobo, temveč, z manjšo odvisnostjo od fosilnih goriv želijo ustvariti pogoje z manj ogljika v zraku, ki omogoča trajnostni življenjski slog in tudi visok standard. V Angliji se dogovarjajo celo z anglikansko cerkvijo, da bi na večini cerkva, ki imajo primerno lego in dovolj veliko streho, vgradili sončne celice. Vetrne elektrarne že lahko vidite po vsej Evropi. Ni dvoma, da so alternativni viri energije koristna, dodatna rešitev. Pri nas pa se že zatika pri dovoljenju za vetrnice na Volovjem rebru. Je morda razlog temu nasprotovanju zaščita ptic Slovenije? Ali res?

Na temo navad in razvad preberimo še misel Saše Petejana iz Sobotne priloge Dela, ki pravi: »Redko se zavemo, od kod vsa potrebna energija, koliko je uporabljamo in koliko je v resnici potrebujemo. Kdo ve, kdaj bo Slovenec izzvan, da napolni z ogljikovim dioksidom balon ali kar dva manj na leto. Morda, ko osebni ali družinski računi za pogovore z mobilcem ne bodo več višji od računa za elektriko.« Preverite račune!

Kar pa se zaščite ptic tiče, vam povem del štorije, ki se je zgodila sredi New Yorka. To je zgodba o sokolu, ki je živel od leta 1993 na najbolj dragem in elegantnem

naslovu Manhattana s pogledom na Central Park. Svoje gnezdo je zgradil v 12 nadstropju in čez 12 let je vzgojil 20 malih sokolov. Dali so mu indijansko ime »Bledi Mož«. O njem je napisana knjiga, posnet dokumentarni film, ima celo svoje navijače – fan klub in ima številne prijatelje med opazovalci ptic. »Opazovanje ptic« je organizirano društvo, ki deluje v mnogih državah, tudi v Sloveniji. V primeru sokola je vse bilo OK, dokler ni pred kratkim eni bogati dami, ki živi v isti aveniji, padel sokolov iztrebek na njen beli, dragoceni plašč. Malo potem je bilo sokolovo gnezdo demontirano. Sokol in njegova družica sta dneve in dneve izgubljeno letala okrog zgradbe in iskala svoj dom. Toda, med opazovalci ptic so na srečo tudi borci, čeprav si jih drugače zamišljamo, predvsem kot mirne in od realnosti odmaknjene ljudi. Dvignili so takšen vik in krik, organizirali demonstracije, proteste, pritisnili na stanovalce in lastnike zgradbe, pisali grozilna pisma in počeli marsikaj drugega. Vztrajali so tako dolgo, dokler ni bilo gnezdo Bledega Moža ponovno postavljeno.

Zgodba je tipično ameriška kot v filmih, ko posameznik v masi ljudi, počasi, vendar z dvignjenim čelom, začne ploskati. Ostali ga v začetku le nezaupljivo gledajo, potem pa mu vedno bolj pritrjujejo, začnejo tudi oni zanosno ploskati in na koncu se z veliko močjo priključi vsa človeška masa. Včasih imajo prav, včasih tudi ne. Drugo poanto te zgodbe vidim v tem, da če sokol in drugi ptiči lahko preživijo v New Yorku, potem se lahko brez večjih težav navadijo tudi na življenje ob vetrnicah. Zato ni rešitev v trmastem nasprotovanju vetrnicam, s tem se le ovira uporaba naravnega vira energije, pticam pa veliko ne koristi. Ptice so naše zveste zaveznice in jim lahko pomagamo na različne načine. Lep primer je bila letošnja zima, ko so ljudje postavljali številne ptičje krmilnice za prehranjevanje. Še bolj pomembno za reprodukcijo ptic pa je, da postavimo valilnice v vrtu ali bližnjem gozdu. Na zadnji strani Aluminija je v ta namen priložena skica gnezdilnice za ptice pevke. Še je čas za ptice in tudi za nas.

DUBAL - 750.000 ton/leto

Ključni dosežki TALUM-a v letu 2004

Uvodoma lahko poudarim, da se je trg aluminija v letu 2004 razvijal nekoliko drugače kot leto poprej, saj je aluminijaska industrija z vidika tržnih pogojev poslovno leto 2004 sklenila na višjem cenovnem nivoju in to za 284,87 USD/t. Že januarsko povprečje LME v višini 1.606,83 USD/t je bilo za dobrih 175 USD višje od povprečja preteklega leta, približno takšen cenovni nivo pa je bil zadnjič dosežen februarja 2001. V zadnjem tromesečju lani je bila vsak mesec presežena meja 1.800,00 USD/t. Povprečna cena aluminija, dosežena v letu 2004 na londonski borzi kovin, znaša 1.716,51 USD/t aluminija in je za 23 % večja od planirane za leto 2004 in hkrati za 20 % večja od povprečne cene, dosežene na londonski borzi kovin v letu 2003.

Pogoji poslovanja

Situacija v okolju, ki bistveno vpliva na TALUM-ove pogoje poslovanja, je bila v letu 2004 zapletena in kompleksna pa naj gre za medsebojna valutna razmerja med ameriškim dolarjem in evrom ali pa za pogoje dobave naše najpomembnejše surovine, to je električne energije, ki so bili tudi v letu 2004 za TALUM slabi in predstavljajo eno največjih težav tudi v bodoče.

Dolgoročne pogodbe o dobavi električne energije nam ni uspelo zagotoviti, tako ostaja TALUM še vedno edini evropski proizvajalec aluminija, ki v okviru svoje države nima dolgoročno urejene dobave električne energije po pogojih, ki jih ta proizvodnja še prenese. Tako ostaja še naprej poligon za nova preizkušanja aktivnosti slovenske energetske politike.

V preteklem letu nam ni uspelo poiskati dolgoročne rešitve za proizvodnjo platišč za avtomobilska kolesa. Težave, ki so spremljale proizvodnjo platišč že dalj časa, so se izkazale za nepremostljive in zaradi njih smo se odločili, da po 31. marcu 2004 te proizvodnje v TALUM-u ni možno več nadaljevati. Smo pa poleg projekta intenzivne uporabe odpadnega aluminija, ki je za TALUM pomembna in jo v bodoče še pospešujemo, nadaljevali z aktivnostmi na projektu pripravljanih del za izgradnjo kombinirane parno-plinske elektrarne na lokaciji TALUM-a.

Proizvodnja primarnega aluminija

V letu 2004 smo proizvedli 120.666 t elektroliznega aluminija, kar je 2 % več, kot smo planirali in hkrati 2 % več, kot smo proizvedli v letu 2003. Od skupne proizvodnje elektroliznega aluminija smo ga v elektrolizni hali B proizvedli 36.078 t, kar je za 2 % več, kot smo planirali in za 1 % več kot v letu 2003. V elektrolizni hali C pa smo ga lani proizvedli 84.588 t, kar je prav tako 2 % več, kot smo planirali in 3 % več kot v letu 2003. Večjo proizvodnjo elektroliznega aluminija od planirane smo ustvarili na račun dobrega obvladovanja tehnološkega procesa, manjšega števila peči v remontu, od plana ter povišanega obratovalnega toka.

Blagovna proizvodnja

V letu 2004 ustvarjena blagovna

proizvodnja znaša 158.526 t in je za 1 % večja od planirane ter za 12 % večja od blagovne proizvodnje, ustvarjene v letu 2003. Nadpovprečno rast blagovne proizvodnje glede na plan ugotavljamo pri

blagovni proizvodnji drogov (drogovi skupaj), ki je za 2 % večja od planirane količine, blagovni proizvodnji bram (brame skupaj), ki je zaradi odložene odločitve o ukinitvi tega programa na kas-

nejši rok, kar za 50 % večja od plana in pri blagovni proizvodnji rondelic, s katero smo kar za 23 % presegli planirano količino. Čeprav je blagovna proizvodnja livarskih zlitin v letu 2004 za 25 % večja od le-te v letu 2003, za planirano zaostaja za 1 %. Za planiranim obsegom pa bistveno, to je za 40 %, zaostaja blagovna proizvodnja izparilnikov.

Nabava

Fizični obseg nabave osnovnih surovin za leto 2004 bistveno ne odstopa od planiranih količin, razen pri nabavi silicija in magnezija, zaradi večje porabe, ki je sledila spremembam v proizvodnem programu in pri nabavi odpadnega aluminija. Realizirane cene osnovnih surovin se od plana razlikujejo pri glinici in primarnem aluminiju, zaradi višje cene aluminija na LME, pri magneziju je višja cena posledica dviga cen na svetovnem trgu, pri siliciju pa ukinitve dobav iz Kitajske po 1. 5. 2004.

Prodaja

Podatki o ustvarjeni prodaji v letu 2004 kažejo, da je fizični obseg skupne prodaje proizvodov iz aluminija v letu 2004 presegel za to obdobje planirani obseg za štiri odstotke, in je hkrati večji od ustvarjenega fizičnega obsega prodaje proizvodov iz aluminija v enakem obdobju leta 2003 za 18 %.

Poslovni rezultat

TALUM je poslovno leto 2004 zaključil z minimalnim pozitivnim poslovnim rezultatom. Pozitivni poslovni izid iz rednega poslovanja je bil povečan še s finančnim ter izrednim dobičkom.

Certifikati

V letu 2004 smo pridobili certifikat po ISO/TS 16949 za področje prodaje in proizvodnje livarskih zlitin. ISO/TS 16949 je mednarodna tehnična specifikacija zahtev za sisteme kakovosti v avtomobilski industriji, ki je nastala kot rezultat usklajitve standardov kakovosti avtomobilске industrije.

Reklamacije

V letu 2004 smo priznali 215 reklamacij kupcev. Med temi je 145 opozorilnih in 70 z odškodninskim zahtevkom. To

predstavlja 0,41 % prodane količine in tako planirano vrednost, ki znaša 0,34 %, presegamo. Vendar je delež reklamirane količine proizvodov bistveno nižji kot v letu 2003, ko smo dosegli 0,68 % delež. Delež stroškov reklamiranih proizvodov v prihodkih od prodaje znaša 0,037 % in presega planirano vrednost, ki je 0,031 %. Tudi ta vrednost je v primerjavi z letom 2003, ko je znašal strošek reklamacij 0,088 %, bistveno nižja.

Kakovost

TALUM ima sprejeto Politiko za kakovost, ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu, skupaj z njenimi postavljenimi cilji. Dolgoročni cilji na področju ravnanja z okoljem so bili sprejeti za obdobje 2004 do 2010 za naslednja specifična področja: emisije v zrak, emisije v vode, ravnanje z odpadki in nevarnimi snovmi. V skladu s politiko za ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu so bili določeni okvirni in izvedbeni cilji ter Program za ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu št. 6/04 za obdobje od 2005 do 2007. Omenjen Program je bil narejen v letu 2004 na osnovi celotne revizije vidikov okolja ter varnosti in zdravja pri delu z ovrednotenjem tveganja za oba sistema. Ključne izboljšave področij ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu so zapisane v Vodstvenem pregledu št. 46/04, ki se opravlja enkrat letno.

Aktivnosti za pridobitev integralnega okoljevarstvenega dovoljenja se nadaljujejo, zaključek postopka in pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja pričakujemo v letu 2006.

Varnost pri delu

V letu 2004 se je v TALUM-u pripetilo 28 poškodb pri delu, kar je 2 poškodbi več od planiranega cilja (26), vendar kar 10 poškodb manj kot v letu 2003.

Zaposlovanje

V letu 2004 nismo zaposlovali večjega števila novih delavcev. Se je pa končno število zaposlenih v primerjavi s stanjem na začetku leta precej zmanjšalo. Ob koncu leta 2004 je bilo v TALUM-u zaposlenih 965 delavcev, kar je 5,8 % manj od plana

in 7,7 % manj kot ob koncu leta 2003, ko je bilo v TALUM-u zaposlenih 1.046 delavcev. Zmanjšanje števila zaposlenih je posledica prenehanja proizvodnje litja platišč, starostnega in invalidskega upokojevanja ter sporazumnega prenehanja pogodb o zaposlitvi.

Izobraževanje

V letu 2004 ugotavljamo 5.148 udeležb na usposabljanjih v skupnem trajanju 30.934 ur oziroma 31,2 ur na zaposlenega. Če k udeležencem in uram usposabljanj, ki so bile dejansko izvedene v letu 2004, prištejemo še izobraževanja za upravljanje različnih vrst tehničnih vozil, se je v TALUM-u v letu 2004 usposabljal 5.179 udeležencev v skupnem trajanju 31.343 ur oziroma 31,7 ur usposabljanj na zaposlenega, kar je glede na plan za 1,1 % manj.

Bolniška

Bolniško odsotnost smo za leto 2004 planirali pod 5 %. Dodaten cilj, ki smo si ga postavili, je bil, da znaša bolniška odsotnost 11,68 dni na delavca letno oziroma v povprečju 0,973 dni na delavca mesečno. Povprečna bolniška odsotnost je v letu 2004 znašala 5,44 % in je bila za 8,8 % višja od planirane. Zaposleni so bili lani odsotni 14,36 dni na delavca letno, oziroma 1,196 dni na delavca mesečno. Povprečna letna in mesečna bolniška odsotnost na delavca je bila v letu 2004 za 23 % večja od planirane in za 17 % večja od le-te v letu 2003. Dne 31. 12. 2003 je bilo v TALUM-u zaposlenih 124 invalidov, kar je predstavljalo 11,85 % vseh zaposlenih. Do 31. 12. 2004 se je število invalidov zmanjšalo na 123.

Pokojninsko zavarovanje

V obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje, ki smo ga skladno z zakonodajo pričeli izvajati v letu 2001, je bilo 31. 12. 2004 vključenih 51 delavcev, medtem ko se beneficirana doba še naprej šteje 35 delavcem. V prostovoljno dodatno kolektivno pokojninsko zavarovanje, h kateremu smo pristopili v letu 2001, je bilo konec leta 2004 vključenih 97,62 % zaposlenih delavcev TALUM-a.

mag. Lidija Hazabent

Usmeritve politike kakovosti v skladu z razvojem TALUM-a

V preteklem letu smo z zagonom transformatorsko usmerniške skupine TR10 dejansko zaključili dvajsetletni proces modernizacije proizvodnje primarnega aluminija v Kidričevem. Doseženi, na mnogih področjih celo preseženi, so projektirani cilji. Imamo torej najsodobnejše naprave z vso tehniko, potrebno za varno in okolju prijazno proizvodnjo primarnih aluminijevih proizvodov v obsegu okrog 160.000 t na leto.

Naš naslednji razvojni korak, ki poteka že nekaj let, je uvajanje odpadnega aluminija kot dodatne surovine za proizvodnjo obstoječih proizvodnih programov. Smo pred fizično izgradnjo objektov in naprav, ki bodo zagotavljale pretaljevanje okrog 75.000 t odpadnega aluminija na leto. Projekt bo končan v obdobju naslednjih dveh let, kar bo sovpadalo z ustavitvijo proizvodnje aluminija v elektrolizni hali B. Odpadni aluminij bo tako nadomestil drag uvožen primarni aluminij in 35.000 t elektroliznega aluminija, kolikor ga letno proizvedemo v elektrolizni hali B.

Sprememba virov in kakovosti aluminija bo povzročila tudi spremembo oz. prilagoditev programa livarskih zlitin. Vse večji bo namreč delež primarnim, podobnih livarskih zlitin, ki jih je mogoče izdelovati z večjim deležem odpadnega aluminija.

Intenziven razvoj poteka tudi v smeri iskanja novih proizvodnih programov. Želimo postati proizvajalec aluminijevih odlitkov, predvsem iščemo programe nizkotlačnih odlitkov, saj ocenjujemo, da imamo pred konkurenco kar nekaj prednosti: obstoječo opremo za pripravo, litje in kontrolo izdelkov, surovino - livarske zlitine, znanje in izkušnje. Pri tem se praviloma srečujemo z izdelki za avtomobilsko industrijo, predvsem z zahtevnejšimi nosilnimi deli podvozij in varnostnimi elementi.

Nekaj neizkoriščenih zmogljivosti imamo tudi na obstoječih napravah. Predvsem na področju proizvodnje izparil-

nikov, kjer načrtujemo podvojitve proizvodnje v naslednjih dveh letih.

Ključnega pomena za uresničitev predvidenega razvoja TALUM-a je proizvodnja 85.000 t/leto primarnega - elektroliznega aluminija z nizko vsebnostjo železa. Razen obvladovanja procesa v elektrolizni hali C je pomembna tudi kakovost anod, ki bistveno vplivajo na čistost elektroliznega aluminija.

Obvladovanje storitvenih dejavnosti, kot so vzdrževanje in nabava postaja vse pomembnejši dejavnik zagotavljanja kakovosti. Povečanega obsega proizvodnje ne bo brez povečanja naročil. To je mogoče zagotoviti le pri kupcih, ki razen ugodne cene pričakujejo tudi kakovostne izdelke in z njimi povezane storitve, kar pomeni manj zamud, manj reklamacij, hitro prilagajanje kupčevim zahtevam, ipd..

Torej razvojnimi spremembami v TALUM-u prilagajamo tudi naše cilje kakovosti, ki jih načrtujemo v letošnjem letu.

Cilji kakovosti za leto 2005:

- Delež reklamirane količine prodanih količin nižji od 0,40 %, stroški reklamacij nižji od 0,03 % prihodkov iz prodaje.
- Več kot 98 % časovno ustreznih dobav kupcem.
- Kakovostni izmet nižji od 0,6 %.
- Število nujnih intervencij vzdrževanja na mesec pod 230 in povprečen odzivni čas nujne intervencije manj kot 20 minut.
- Delež zamud pri dobavah vhodnih materialov nižji od 7 %.
- Količina elektroliznega aluminija iz elektrolize C z vsebnostjo železa pod 0,09 %, večja od 35 t na izmeno.
- CO₂ reaktivnost C anod (ostanek) večja od 89 %.

Bojan Žigman, univ. dipl. inž. str., član Uprave za proizvodnjo in razvoj

Plinsko parna elektrarna - zares

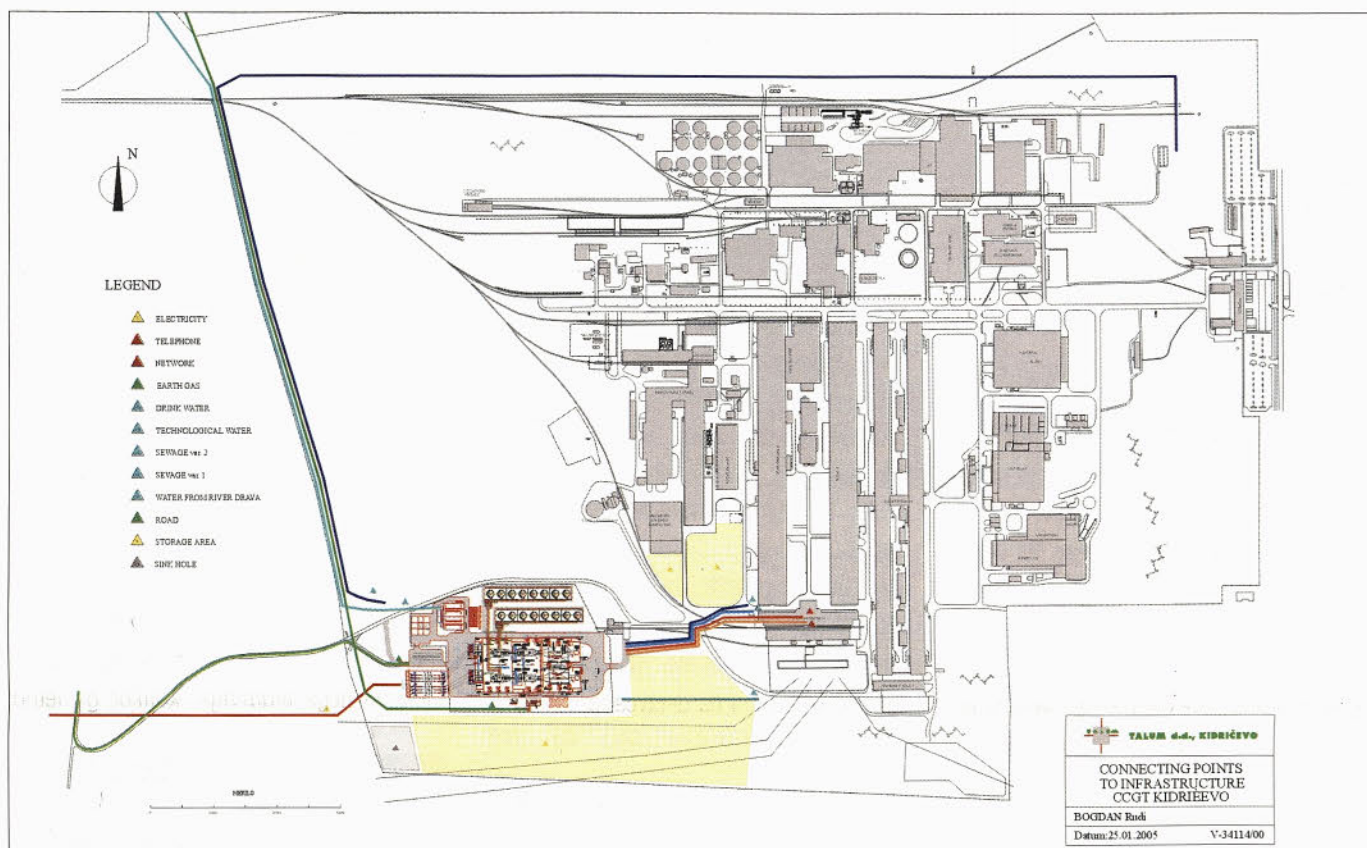
V četrtek, 17. marca, je bila v Ljubljani ustanovna skupščina in prva seja nadzornega sveta Plinsko parne elektrarne d.o.o. Kidričevo. Na skupščini je bil izvoljen tričlanski nadzorni svet in imenovan direktor novoustanovljene družbe. To odgovorno funkcijo so zaupali članu Taluma, gospodu Branetu Kožuhi, ki bo družbo vodil v času pripravljanih del za gradnjo elektrarne. Na nadzornem svetu je bil potrjen poslovni načrt družbe za leto 2005. S tem dejanjem so lastniki družbe Holding Slovenske elektrarne (45 %), Verbund (40 %) in Talum (15 %) začeli resno izvajati projekt izgradnje 800 MW plinsko parne elektrarne v Kidričevem. Zaradi tega smo g. Kožuha zaprosili za krajšo tehnično in organizacijsko obrazložitev poteka priprav za izgradnjo.

Proizvodnja in poraba električne energije v Sloveniji nista usklajeni. Podatki kažejo, da znaša primanjkljaj nekaj več kot 20 %. Toliko električne energije Slovenija uvaža, dodaten problem pa predstavljajo tudi prenosne zmogljivosti s sosednjimi državami, ki so omejene.

Potrebe po električni energiji se bodo v naslednjih letih še povečevale. Po napovedih Nacionalnega energetskega programa (NEP) bo rast porabe električne energije do leta 2010 pribl. 2 % letno, oziroma do leta 2015 1,5 % letno. Vse bolj je jasno, da bo Slovenija, poleg strateške usmeritve po povečevanju energetske učinkovitosti na vseh področjih rabe energije za ohranitev zanesljivosti elektroenergetskega sistema na sedanji ravni, čim prej potrebovala dodatne proizvodne zmogljivosti s skupno močjo okrog 800 MW, brez potrebnih sistemskih rezerv. Razen tega je potrebno upoštevati dejstvo, da se bo zaradi starosti nekaterih objektov iz obratovanja umaknilo okoli 300 MW. To pomeni, da bo do leta 2015 potrebno zgraditi 1.100 MW novih proizvodnih zmogljivosti, ki bodo tehnično sodobne in ekološko sprejemljive.

Naloge družbe PPE d.o.o. Kidričevo so izvedba vseh pripravljanih del, gradnja 800 MW elektrarne na lokaciji Taluma-a in vodenje proizvodnje po njeni izgradnji.

Družba je v letu 2005 pričela s pripravljanimi deli. Trenutno dela potekajo na izdelavi idejnega projekta, in na pridobivanju dokumentacije, ki je potrebna za vlogo za pridobitev energetskega dovoljenja in za pobudo za izdelavo državnega lokacijskega načrta. Vzpostavljajo dogovarjanja z ELES-om, zaradi vključitve elektrarne v elektroenergetski sistem Slovenije, z Geoplinom

plinovodi d.o.o., zaradi izgradnje plinovoda do elektrarne in Geoplinom d.o.o., zaradi zagotovitve dobave zemeljskega plina.

Priljubljeni dela bodo trajala predvidoma do leta 2007, ko bi se naj pridobila vsa potrebna dovoljenja. Takrat se bodo lastniki odločali o gradnji ali o ustavitvi projekta.

Lokacija Kidričevo je za gradnjo plinsko parne elektrarne zelo primerna. Predvidena lokacija leži znotraj ograje Talum-a, ki je v prostorskih planih občine Kidričevo opredeljena kot industrijsko območje. PPE bo lahko uporabila tudi del Talumove bogate infrastrukture. Najpomembnejša prednost naše

lokacije, pred drugimi lokacijami v Sloveniji, je bližina tako daljnovidnega kot plinovodnega omrežja. Priključni mesti sta RTP Cirkovce za vključitev elektrarne v elektroenergetski sistem Slovenije in kompresorska postaja Kidričevo za priklučitev na omrežje zemeljskega plina. Ker takšna elektrarna potrebuje precejšnje količine hladilne vode, je prednost lokacije tudi bližina reke Drave, do koder bo potrebno zgraditi nov cevovod. Plinsko parna elektrarna bo uporabljala za gorivo plin, ki je eno najčistejših goriv. S svojim delovanjem bo v okolje spuščala

emisije NO_x , CO in CO_2 , katerih vrednosti bodo pod dovoljenimi. Glede na sedanjo nizko stopnjo obremenjenosti naše lokacije, gradnja takšne elektrarne s tega stališča ni sporna.

Lotili smo se torej še ene obsežne naloge, ki na prvi pogled ni v naši panogi in doslej tega ni izvajalo nobeno podjetje v Sloveniji. Vendar, le proizvajalci aluminija se lahko zavedamo pomena oskrbe z energijo, zato sem osebno zelo ponosen, da pri tem aktivno sodelujem skupaj z ostalimi izkušenimi sodelavci v Talumu.

Brane Kožuh

Takšen sem, kot me vidite

V zadnjem obdobju smo v tej rubriki v glavnem obdelovali teme iz proizvodnih enot. Tokrat pa ponujamo besedo gospodu Marku Drobniču, predstavniku najmlajše generacije Talumovih strokovnjakov. Pomen, ki ga ima ta generacija za obstoj in prihodnost Taluma, smo lahko zasledili iz nagovora predsednika Danila Topleka, ko je posebej poudaril skrb, ki se posveča pridobivanju dodatnih znanj in postopnem napredovanju teh kadrov. V ta namen se spremlja in ocenjuje njihova strokovnost, pripravljenost za sprejemanje nalog, izvedba nalog, odnos do sodelavcev in še marsikaj drugega. Na splošno je Talum »mlada« tovarna, povprečna starost znaša 40,9 let, pred modernizacijo, leta 1988, pa je znašala dobrih 45 let. Marko je prišel med nas, pri svojih 25 letih, kot diplomirani kemik z opravljeno vojaščino. Generacija »šolanih« iz 80-ih let je začela službo leto do tri starejša. Če pa to primerjamo z najnovejšo, »evropsko« generacijo, kot ste lahko prebrali v primeru francoske študentke Elodie, vidimo, da bodo že pri 22 letih imeli opravljen magistrski. Sliši se neverjetno! Nas zanima Marko Drobnič, predvsem zaradi tega, ker je že po šestih letih dela v Razvoju ustvaril svojo življenjsko zgodbo. Njegov način dela in njegov značaj sem lahko opazoval že od samega začetka. Njegove obveznosti so se namreč vrstile z veliko naglico, povsod je prisoten in ni mu lahko slediti. Imel pa je srečo, da se je v tem času začela druga modernizacija, kakor tudi nadaljevanje razvoja sistema vodenja Taluma. Tako je pri spreminjanju podobe Taluma gradil in spreminjal samega sebe in je tudi močno vplival na sodelavce. Vsi smo začutili pridih novih znanj, kakor tudi novih energij mlajše generacije, ki je v tem času zasedla strokovne in vodilne funkcije. Ko pa je pred kratkim vodja Razvoja, g. Brane Kožuh, navdušeno sporočil, da so Marka imenovali za vodjo novega projekta »Pretaljevanje odpadnega aluminija«, sem si mislil, naslednji Aluminij pripada Marku. In res je.

Tvoj prvi stik z aluminijem?

Drobnič: Hmm... Žlička, po kateri sem pri nekaj mesecih pojedel malo sadne kašice.... Sicer pa je bil moj prvi delovni dan v Talumu 25. januarja leta 1999. Tega se zelo dobro spominjam, ker sem ob opravljenih uvodnih formalnostih spoznal tudi svoje sodelavce. Prvi stiki so kot prvi koraki. Noben začetek ni enostaven. Moji prvi stiki s Talumom pa segajo še v čas osnovne šole in srednješolske prakse.

Ko si končeval srednjo šolo, je nova elektrolizna hala C že obratovala. Tebi

se to zdi tako daleč, nam pa predstavlja del najnovejše zgodovine Taluma.

Drobnič: Talum ima dolgo in pestro zgodovino. Korenine segajo sicer v petdeseta leta, menim pa, da je bila prva modernizacija proizvodnje v osemdesetih letih, ena izmed pomembnejših prelomnic za Talumov obstoj. Ne bi rekel, da je to zame daleč, saj so se prav v času mojega pripravništva že začele priprave za drugo fazo modernizacije proizvodnje, ki pa se je na prvo fazo v veliki meri navezovala. In prav to me je z dosegli in rezultati prve faze zblížalo, saj so bili ti osnova za pripravljanje novih projektov druge faze modernizacije proizvodnje.

Ali si uspel sploh spoznati tovarno, kar je obvezen del vsake pripravniške naloge?

Drobnič: Pa še kako. V času svojega pripravništva sem evidentiral okoljske vidike in analiziral njihovo tveganje na nivoju celotnega podjetja ter tako od blizu spoznal vse obrate in kar je še bolj pomembno, spoznaval sem tudi ljudi. Hitro sem dojel pomen tega, da tovarno ustvarjajo ljudje.

Kako je potekala realizacija teh prvih nalog?

Drobnič: Tematika iz moje pripravniške naloge je bila začetek planiranja sistema ravnanja z okoljem, ki je imel v končni fazi za posledico leta 2001 pridobljen certifikat ravnanja z okoljem ISO 14001. To je bila zagotovo zelo velika pridobitev Taluma. Kar zadeva projekt termične obdelave odpadkov pa smo izdelali idejne projekte za objekt, odlagališče in dovozne ceste ter v njih ponudili najboljše možne tehnične rešitve za izvedbo in realizacijo projekta. Sicer pa realizacija tega projekta že nekaj časa ni več vprašanje stroke.

In temu so sledile druge odgovorne naloge, katerih realizacijo lahko vidimo danes.

Drobnič: Vključen sem bil v skoraj vse projekte druge faze modernizacije proizvodnje aluminija. Prva realizirana naloga iz MPPAI-a je bil projekt čiščenja dimnih plinov iz žarilnih peči pri proizvodnji ronderlic. Bil sem nosilec te naloge, za katero smo porabili okrog 200.000 EUR in jo tudi uspešno zaključili. Sistem smo zagnali konec aprila 2001. Ta datum si bom zapomnil za celo življenje, ne samo zaradi mojega prvega zaključenega projekta v Talumu, ampak tudi zaradi tega, ker je zagon naprave sovpadel z rojstvom hčere Ajde. Naslednja obsežnejša naloga, ki sem jo vodil, je bila izgradnja skladišča za ronderlice in izparilnike. Zaključena je bila konec leta 2002. Od ostalih nalog, pri katerih sem takrat sodeloval in so že

zaključene, pa lahko omenim še izgradnjo objekta za tekočo smolo, izvedbo kemijske priprave vode za hlajenje kompresorjev v elektrolizni hali C, avtomatizacijo odlaganja drogov, izvedbo zaprtega sistema hladilnih vod v livarnah, nabavo vozila za posnemanje žindre v livarniških pečeh, Sicer pa sem v času druge faze modernizacije proizvodnje pripravljaj tudi večino tehnološko projektne dokumentacije.

Potem se je zgodila upravna stavba, o kateri smo že dosti pisali in je požela v glavnem hvale na izvedbo in arhitekturo.

Drobnič: Po obsegu dela in višini investicije, 5 mio EUR, je ta naloga preseгла moje predhodne. Tukaj sicer ni bilo tehnološkega dela projekta, vezanega na proizvodnjo, so pa bile zato druge specifične zahteve glede tehničnih posodobitev, ohranitve videza zgradbe in arhitekturnih detajlov po navodilih arhitekta. Še posebej zahteven del projekta pa je bilo delo z ljudmi, saj je moralo delo v času obnovitvenih del nemoteno teči. Smatram, da nam je, ob pomoči vseh zaposlenih v upravni stavbi, kar uspevalo.

Za upravno stavbo, z okolico in servisnim objektom vred, lahko rečemo, da je bila končana 2004. leta. Potem pa so kar ena za drugo sledile nove naloge.

Drobnič: Že medtem smo pripravljali idejne zasnove za izgradnjo novega laboratorija in nato za rekonstrukcijo obstoječega ter kar nekaj drugih manjših nalog. Začeli smo tudi z pripravljalnimi deli na obetavnem in obsežnem projektu »Plinsko parna elektrarna Kidričevo«, kjer sem odgovoren za izvedbo potrebne infrastrukture za objekt in evidenco ter spremljanje projekta. Ostajajo pa še naloge, kot so notranje presoje sistemov vodenja v Talumu, plani in poročila o realizaciji projektnih nalog, evidenca in spremljanje projektov v poslovno informacijskem sistemu, ipd.. Začeli smo že tudi s pripravo dokumentacije za izvedbo sanacije kanalizacijskega omrežja in rekonstrukcijo sanitarn. Ta projekt bom, zaradi drugačnih priorit, prepustil drugim.

Ali je tvoja razbremenitev posledica prioritete, ki jo je dobil izjemno pomemben projekt «Pretaljevanje

odpadnega aluminija«? Tega smo v Aluminiju že načelno predstavili. Kaj pa lahko danes novega poveš o tem?

Drobnič: Drži. To je za proizvodnjo in tovarno trenutno najpomembnejša naloga. S tem prilagajamo proizvodnjo v tej smeri, da bomo po zaustavitvi proizvodnje primarnega aluminija v elektrolizni hali B zagotovili 165.000 ton letne proizvodnje. Novo je to, da je projekt dokončno, jasno definiran in da ga bom vodil skupaj z izkušenimi sodelavci. Izdelan je že tudi investicijski elaborat, ki ga mora sedaj potrditi še nadzorni svet. Na posameznih segmentih projekta pa so aktivnosti že stekle.

Pri večini nalog si vodja. Ali lahko pojasniš, kaj pomeni prevzeti odgovornost za določen projekt? Na kaj pri tem najprej pomisliš, kaj te usmerja ali vznemirja?

Drobnič: Prevzeti odgovornost kot vodja pomeni zame maksimalno angažiranost, sicer pa je to nekaj povsem drugega kot istovetenje z nalogo. Za vsako realizacijo naloge stoji tim oz. skupina, ki jo je potrebno usmerjati k skupnemu cilju. Svojega dela ne razumem kot obvezo. To je v prvi vrsti priznanje za to, kar delam in kar sem v preteklosti naredil. Ker sem po naravi dinamičen, mi vsaka naloga predstavlja izziv. Kaj me usmerja? Predvsem to,

da sledim strateškim usmeritvam Taluma, ki je obenem del mene in del mojega življenja. Na ta način rešujem tudi svojo eksistenco, svoj obstoj,....

To si lepo povedal. Povej, ali se v tebi dogaja kakšna kemija, ko prihajaš v službo, ko greš mimo rampe, ob stavbi, mimo ur, skozi novo avlo do pisarne ali pa na poti po proizvodnih obratih, kjer stojijo tvoje naprave?

Drobnič: Da bi se v meni dogajalo kaj posebnega, da bi to doživljal kot nekakšno simboliko, ali kot nenehno navdušenje nad svojimi izdelki, tega ne morem potrditi. Zame je bolj pomembna funkcionalnost in zadovoljstvo uporabnikov. Pri vsem tem ne gre samo za videz, vsaka stvar mora prinesiti neko novo in večjo dodano vrednost.

To me spominja na zgodbo o Eiffelu, ki si je dal narediti svoje stanovanje na vrhu Eiffelovega stolpa sredi Pariza, ker edino od tam ni videl stolpa.

Drobnič: Vsak človek je svoj individuum. Morda bi tudi sam naredil enako. Višine se namreč ne bojim.

Umetniki pravijo, da z vsakim dokončanim delom, knjigo, sliko ali pesmijo, sami o sebi povejo nekaj temeljnega. Zadnjič smo pri Veri Peklar ugotovili, da je celo življenje pisala isti članek - članek o sebi. Kaj lahko v tvojih delih najdemo o tebi, kar je morda za nas nevidno, za tebe pa zelo pomembno?

Drobnič: Ne morem reči, da pri svojem delu puščam kakšna skrita sporočila. Res pa je, da je v naravi človeka in tako tudi v moji, da na stvari, za katere sem se moral posebej potruditi, gledam z drugačnimi očmi. Te zares ostanejo del mene. Ta del, ki je morda za druge neviden, je odraz moje pedantnosti oz. natančnosti. Če zadeve funkcionirajo, to pomeni, da sem del svoje doslednosti uspešno udeležil.

Kot sem pa že povedal pa mi največ pomeni zadovoljstvo uporabnikov. Ne morem pa se sam enačiti z rezultati, ker nisem takšen človek. In ker ti niso vedno samo moji.

Kako odreagiraš na kritike? Na primer, da ti nekdo očita, kako je vhod v tovarno slabo izpeljan.

Drobnič: Ni mi vseeno. Vendar moramo vsem dovoliti, da s svojimi očmi in svobodno gledajo na rezultate drugih. Samo iz te pozicije je možno sprejeti kritiko ali pohvalo. Poleg tega je potrebno poznati vrednote človeka, ki te ocenjuje, da ga sploh lahko razumeš in znaš to izkoristiti ter uporabiti pri svojem nadaljnjem delu. Iskrena kritika je danes redkost, za mene pa je vedno pozitivna in dobrodošla.

Na vhodu v podjetje je vendarle pogosto gneča. Srečujejo se pešci in težki kamioni. Ali ste to predvidevali?

Drobnič: Projektno izhodišče za izvedbo tovarnega vhoda v podjetje je bilo zastavljeno v smislu ohranjanja obstoječega vhoda v obliki, kot je bil. Predvidevamo namreč, da se bo tovorni promet v nekaj letih preusmeril na novi vhod na zahodni strani industrijskega kompleksa. Po zaključku projekta pa se je povečal nadzor nad prometom in zaradi tega občasno nastajajo zastoji. Seveda nismo vsega prepuščali naključju. Aktivnosti, ki se izvajajo v smeri hitrejšega pretoka prometa, so elektronsko odčitavanje tablic avtomobilov, poskus izvajanja napovedi prihoda tovornih vozil v Talum in zmanjševanje prometa osebnih vozil znotraj Taluma.

Katere lastnosti najbolj zahtevaš od sodelavcev, morda kreativnost, znanje, vdanost?

Drobnič: Pomembno je, da znaš pri vsakem posamezniku prepoznati tisto, kar ga odlikuje. Če združiš raznolikost sposobnosti posameznikov, pa naj si bodo to znanje, izkušnje ali kaj drugega, lahko sestaviš uspešno skupino. Zame je zelo pomembno, v kakšnem okolju delam. Pozitivna delovna klima in harmonija z zelo visokim nivojem medčloveških odnosov sta pomembna osnova za realizacijo zadanih ciljev.

Ali lahko pri takšni zaposlitvi pokažeš svoje najboljše strani in lastnosti? Ali ti tvoja nagnjenost, da pomagaš drugim, jemlje čas in te odvrča od doseganja zastavljenih ciljev?

Drobnič: Vsak človek sam izbere cilje in poti, s katerimi jih doseže. Okolje vpliva na človeka, vendar je bolj pomembno od človeka samega, kakšne poti ubere. Okolica ti lahko pri tem le pomaga ali pa te tudi ovira. Vsi sicer nimamo enakih izhodiščnih možnosti, a po moji presoji ta niso tako pomembna kot pa posameznik sam. Če si nekaj želiš ali hočeš doseči, boš to tudi dosegel. Pri tem pa je potrebno skrbno izbrati način doseganja ciljev. Nikakor nisem zagovornik, da nekdo uspeva na račun drugih. To je kratkoročni uspeh, padec pa je lahko zelo boleč. Za sebe lahko rečem, da imam možnost pokazati, kaj znam in zmorem. Pomoč drugim pa štejem kot del svojega življenjskega načela, kot del sebe.

Zelo težko je ugotoviti, kaj se v tebi dogaja, včasih se zapreš kot školjka. Kakšen je torej Marko Drobnič sam s sabo, v samotni pisarne, doma ali kjerkoli drugje?

Drobnič: Službene probleme najprej razčistim pri sebi. Nato pride na vrsto, kar se da, konstruktivni pogovor s sodelavci. Skupni zaključki so zame pomembni pa četudi se razlikujejo od mojih. Z reševanjem privatnih problemov ne obremenjujem

okolice. Težave rešujem sam in poskušam za njih najti vzrok pri sebi. Pri tem nimam posebnih metod. Lahko pa rečem, da mi najbolj pomaga sprostitev. Pogovor z drugimi je v drugem planu.

Za kakšno sprostitev pa gre?

Drobnič: Čas, ki ga preživim s tistimi, ki mi dosti pomenijo, ki jih imam rad in ki znajo to tudi vračati, me najbolj razbremeni. Te osebe in ta čas so zagotovo ena izmed prioritet v mojem življenju. Šport in prijatelji pa so tisti, za katere si vzamem čas, ki mi še preostane. Tega pa ni veliko.

Ali kdaj podvomiš vase? Ali je v tebi več likov, ki jih ne poznamo?

Drobnič: Ne, vase ne dvomim. Delo in življenje sta sestavljena iz sprejemanja odločitev. Vedno gledam naprej in ob tem upoštevam izkušnje iz preteklosti. Te mi pomagajo pri tem, da ne ponavljam

napak, ki sem jih storil. Pri sebi sem jasen, vem, kaj hočem in pri vsem najprej vidim dobro stran. Nikoli nisem pesimist. Zahrbtnost ali kakršnokoli skrivanje pri meni ne obstaja. Takšen sem, kot me vidite. Rad delam z ljudmi, ki mislijo enako, pa vendar z določeno mero previdnosti, ker se zavedam, da vedno in pri vseh ni tako.

Ali ti kdaj uspe popolnoma izprazniti glavo, se odpočiti od vsega?

Drobnič: Skoraj nikoli. Vem, da bi se bilo včasih dobro popolnoma odklopiti od službenih zadev, pa mi to ne uspe in le-te povsod nosim s sabo. Trudim se, da je v danem trenutku nakopičenih čim manj težav in jih zato rešujem sproti. Prepričan pa sem, da se vse da urediti.

Verjamem. Vendar so stvari, ki niso merljive in je dostikrat vloženi trud

večji od rezultata. Ali so se ti vse dosedanje rešitve posrečile?

Drobnič: Življenjska pot je sestavljena iz uspehov in neuspehov. Seveda so bili neuspehi, bolj pomembno pa je, da se ti neuspehi, kar se da hitro, premagajo ali pozabijo. Iz neuspehov se je potrebno nekaj naučiti in to izkoristiti v smeri, da se takšne in podobne stvari več ne ponovijo.

Po besedah predsednika, Talum gradi prihodnost na mladih. Ali lahko v imenu ostalih poveš vaše gledanje na to perspektivo?

Drobnič: Najboljši dokaz temu je, da dobivamo mladi vedno pomembnejše naloge in da nam vodstvo, s svojo podporo, tudi zaupa. Pomembno je omeniti, da ob službenih nalogah funkcioniramo tudi v smislu družjenja. Ne zato, da bi se izdvajali iz okolja, v katerem delamo, ampak zato, da to pozitivno energijo, ki jo imamo, prenašamo na delo in to izkoristimo v dobro Taluma. Menim, da je to konkurenčna prednost podjetja. Za Talum je značilno, da tudi starejši od nas, to niso v svojem pravem pomenu besede. Prej bi rekel, da gre za mlado podjetje in so to ljudje, ki so najbolj zaslužni za dosedanje rezultate in ki jih na noben način ne mislimo in ne želimo spodnašati. Naš cilj je, da čas, ki ga imamo pred sabo, izkoristimo za skupni napredek. O tem sicer ne bi bilo prav govoriti v imenu celotne mlade generacije, prepričan pa sem, da bi se jih večina z mano strinjala.

Zadnji odgovor?

Drobnič: Sem vesel in ponosen, da sem lahko tukaj. Še bolj vesel pa bom, če bom lahko pri razvoju Taluma sodeloval tudi v njegovi prihodnosti. Pot ne bo lahka, trudil pa se bom, da bo lahkotna.

Trgovanje z emisijami ogljikovega dioksida v EU se je začelo, a še ni popolnoma zaživelo

Na temo trgovanja z emisijami, kar je novost na področju poslovanja TALUM-a, sem vas dovolj podrobno obvestila v dosedanjih člankih Aluminija. Zadeva gre naprej in tokrat bi vas rada informirala o nadaljevanju tega dela, in sicer o poteku 2. letne konference za svetovne trge emisij, »Carbon Market Insights«. Ta konferenca velja za največji dogodek, kjer se srečajo kupci, prodajalci, posredniki, svetovalci, strokovnjaki, analitiki, predstavniki evropskih institucij in še kdo. Potekala je v času od 28. februarja do 4. marca 2005 v Amsterdamu. Glavni namen srečanja je bil pregled stanja na tem področju in izmenjava mnenj med udeleženci – upravljavci naprav in različnimi strokovnjaki. Izpostavljen je bil predvsem zelo pomemben datum, 1. januar 2005, ko je shema trgovanja z emisijami ogljikovega dioksida (CO₂) v EU začela veljati.

Letošnjega srečanja se je udeležilo rekordno število predstavnikov – 850, iz 550 različnih podjetij, organizacij, institucij, revizijskih hiš, posrednikov itd., iz 53 različnih držav. Ne boste verjeli, med 850 udeleženci sem bila sama iz Slovenije kot predstavnica TALUM-a. Velikokrat se vprašam, kaj je tisti razlog, da se iz Slovenije tako pomembnih dogodkov ne udeleži več predstavnikov. Ali je težava v prezaposlenosti naših državnih organov in upravljavcev naprav? Ne verjamem. Ali je težava denar? Mogoče že, do določene meje, toda menim, da se morajo takšni dogodki aktivno spremljati. Zakaj? Odgovor je zelo enostaven – »več glav, več vé«!

Kaj pa so bile tiste glavne točke, ki smo jih obravnavali in preučevali na konferenci?

Nacionalni alokacijski načrti

Ti načrti, NAP, predstavljajo postopek dodelitve emisijskih kuponov in so bili do sedaj potrjeni za 21 držav. TALUM je za leto 2005 prejel 26.106 emisijskih kuponov, kar je enakovredno 26.106 t CO₂ oziroma približno 14 mio Sm³ zemeljskega plina. Preostale 4 države (Poljska, Italija, Češka in Grčija) so NAP oddale 25. februarja 2005. Predstavniki Evropske komisije (EC), g. Peter Vis, je opozoril, da bo EC preostale 4 načrte obravnavala vsakega posebej. Prvi je bil na vrsti načrt Poljske, 8. marca 2005, vendar ga EC ni v celoti potrdila, saj zahteva 16,4 % zmanjšanje alokacije emisijskih kuponov. Drugi je bil na vrsti načrt Češke, kjer pa EC zahteva 15,3 % zmanjšanje alokacije emisijskih kuponov.

Izvajanje poslov na trgu emisij

Zadeva že poteka v praksi. Do 28. februarja 2005 so se izvajali t.i. »forward« ali vnaprejšnji posli, saj upravljavci naprav še niso prejeli emisijskih kuponov na svoje račune pri registru kuponov. Šele s 1. marcem 2005 so ti registri začeli delovati, prvi je bil vzpostavljen na Danskem, sledijo Nizozemska, Švedska in Finska. Z delovanjem registrov pa se je odprla možnost izvajanja t.i. »spot« ali takojšnjih poslov –

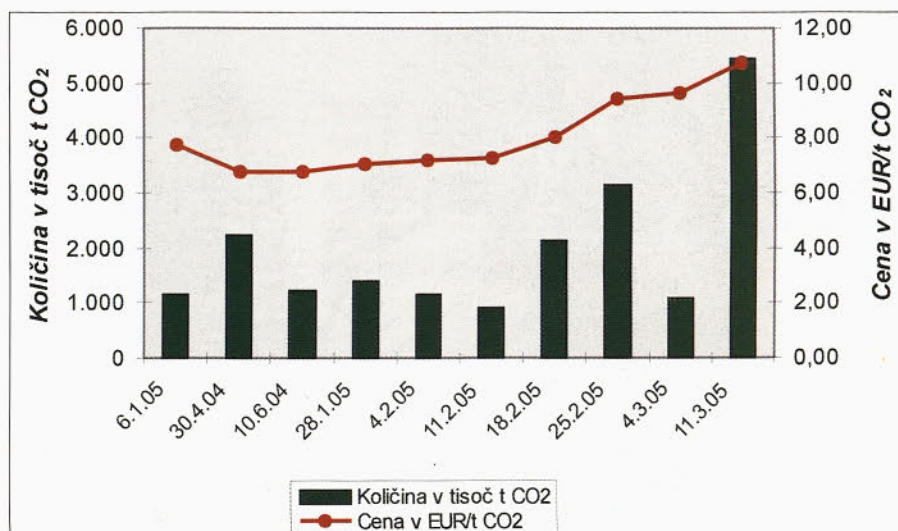
predaja in plačilo kuponov takoj. V letu 2005 se je tedensko trgovalo med 1 do 2 mio ton emisijskih kuponov, medtem ko se 2. teden v mesecu marcu beleži rekordno trgovanje (sklenjenih je bilo za skoraj 5,5 mio ton CO₂ poslov za dobavo emisijskih kuponov v letu 2005). Glavni razlog je pretirana reakcija udeležencev na trgu emisij, zaradi zavrnitve načrta Poljske, in s tem povišanje cen emisijskih kuponov v 1. tednu za 12 %, na skoraj 11 EUR/t CO₂.

Kjotsko obdobje 2008-2012

Priprave za naslednje trgovalno obdobje 2008-2012 so bile zelo aktualne na srečanju. Evropska komisija mora namreč do 30. junija 2006 pripraviti predlog za naslednje obdobje – ali bodo vključeni drugi sektorji (npr. transport, aluminijaska industrija, itd.) in drugi toplogredni plini po Kjotskem protokolu (npr. PFC-ji – elektrolize). Hydro Aluminium, ki se je srečanja tudi udeležil, je izrazil svoje mnenje glede vključitve sektorja proizvodnje aluminija v trgovanje z emisijami. Predstavniki, g. Lasse Nord, je povedal, da je aluminij že v tej fazi posredno vključen in prizadet, in sicer skozi spreminjanje cene električne energije. Vključitev v trgovanje z emisijami bodo odobrili le v primeru, če bi prejeli toliko emisijskih kuponov, koliko jih potrebujejo za nemoteno delovanje in poslovanje (ob enaki ravni proizvodnje). TALUM sodeluje v 1. fazi trgovanja z emisijami, zaradi pozitivnih finančnih učinkov. Kako pa bo v 2. fazi, bo pokazal čas, spremenjeni pogoji za vključitev v trgovanje z emisijami in rezultati analiz novih pogojev sodelovanja v shemi trgovanja z emisijami.

Gibanje cen emisijskih kuponov in likvidnost trga emisij

Glede tega področja je bilo na konferenci veliko ugibanj. Napoved cen emisijskih kuponov je enako težka, kot da bi želeli napovedati cene delnic, kar pomeni, da to ni mogoče. Dejavniki, ki bodo imeli osrednjo vlogo pri oblikovanju cen emisijskih kuponov, so zagotovo vremenske razmere (mrzle zime, vroča poletja, neurja,

Gibanje cen emisijskih kuponov 2005 in trgovanih količin na trgu emisij CO₂ v letu 2005

toče, itd.), cene goriv in gospodarska rast. Med temi dejavniki ima vreme kar dvojni učinek – prvič, mrzlo vreme poveča porabo energije, s tem se povečajo emisije CO₂, zaradi proizvodnje toplote in elektrike; drugič, dež in hitrost vetra vplivata na delež energije iz čistih virov in s tem na raven emisij. Gibanje cen kuponov neposredno vpliva na likvidnost trga emisij, kar je bilo mogoče videti v zadnjih 14 dneh, ko je cena izpod 7 EUR/t CO₂ narasla na skoraj 11 EUR/t CO₂ in ko so se hkrati trgovalne količine skoraj podvojile.

Sklepne misli

Podnebne spremembe se že dogajajo (cunami, nadpovprečno topli januar in sibirsko mrzli februar v Sloveniji ter v ostalih delih Evrope, sneg v Amsterdamu po 18. letih, sirske razmere v Nemčiji, itd.) in človeške aktivnosti so tiste, ki so glavni vzrok za nastanek takšnih sprememb. Zato smo ljudje tisti, ki lahko največ storimo, da bodo bodoče generacije normalno živlele in delovale. V vsakdanjem življenju naj nas spremlja stari pregovor: »Where there is a will, there is a way« ali »Tam, kjer je volja, tam je pot«.

mag. Aleksandra Murks

Rembrandt van Rijn - Amsterdam

Les in kamen

Z namenom, da bi uvedli rubriko, v kateri bi dali priložnost našim delavcem, ki imajo posebna zanimanja, hobije ali druge zanimive aktivnosti, sem vodjem DE posredoval vprašalnik na to temo. Eni so se odzvali, drugi še ne. Ob tej priliki pa predlagam posameznikom, da se lahko tudi sami s svojimi idejami prijavijo uredništvu.

Iz delovne enote Promet nam je g. Dobnik poslal mail naslednje vsebine: »Gospod Vindiš Stanislav, voznik audija A8, je »mojster za vse«. Lahko je pleskar, zidar, keramičar, ključavničar, mizar, kolar, električar ali še kaj. Najzanimivejša je njegova počitniška hišica na drevesu in spremljajoči objekti ob njej za počitek.«

Šel sem po tej sledi. Gospod Stanislav Vindiš, ki mu po domače rečemo Stanko, v tovarni nima svojega prostora ali pisarne. Najprej je delal v kotlarni, potem je prišel v Promet, kjer je prevažal z viličarji in postopoma opravil izpite za ostala vozila. Nekaj let je upravljal težke kamione, potem pa še samo osebne avtomobile. Danes je profes-

sionalni voznik, zato je njegov »dom« avtomobil, pa ne katerikoli, najpogosteje je to A8. Prevaža namreč v glavnem predsednika uprave. Ko že pomislimo, kako nedostopen in pomemben je zaradi tega dela, se soočimo s pravim nasprotjem. Spoznaš skromnega in enostavnega človeka, da skoraj verjeti ne moreš. »Predsednika Topleka prevažam že dobrih trinajst let,« mi z veseljem razloži. Stanka lahko dobiš vedno po mobitelu, naj bo na poti, doma ob praznikih, ponoči, kadarkoli. Dobro pozna svoje naloge in obveznosti, ki jih ima do predsednika, toda, ko je le možno, je na razpolago tudi drugim.

Ko sem mu omenil Dobnikove informacije, se je nasmejal, kot da bi mu bilo malce nerodno. Takoj je pristal na sodelovanje. Ko sva si našla čas, sva se odpravila na ogled njegovega zavetišča. Počitniška hišica na drevesu se sedaj, ko še ni listja, vidi od daleč. »To je bila stara sliva, ki je bila od spodaj močno razvejana, zato ni bilo težko priti na to idejo. Veje sem odžagal na približno dva metra višine in začel delati hišico. To je sovpadalo z mojo obletnico, 30 let dela, tako da sem za ta denar nabavil ladijski pod, »štafle«, kritino in okovje. Poleg ugodja, ki ga hišica z okoljem nudi družini in prijateljem, je to tudi lep spomin na Talum.« V hišici je električna napeljava, miza in štirje stoli.

Poleg hišice je tudi ploščad, pokrita s ploščami različnih barv in oblik. V sredini pa je robustna miza, ki stoji na nekakšnem rogovilu. »Za mizo sem odsekal staro jablano,« me prepričuje, kot da je to samoumevno »ki ni bila več uporabna.« To še ni vse. Poleg sta še dva »spomenika« iz okroglega kamna. Eden je za kamin, drugi pa skriva cev za tekočo vodo. »Kamenje sem zbiral ob reki, vsi so različnih barv in oblik. S tem sem imel kar nekaj dela.« Ko ga vprašam, ali si najde čas za počitek, me preseneti, ko pove, da je njegov čas za počitek nekakšen prostor za premišljevanje. To me spominja na samostan Stična, kjer imajo patri v svojem vrtu poseben prostor, obdan z rastlinjem, znotraj pa so lični sedeži, samo za premišljevanje. »Vse, kar vidite, sem naredil lani in šele letos bomo to dodobra izkoristili, posebej otroci,« me prepriča.

Potem sva šla v njegovo stanovanjsko hišo, pila viski in kokto. Razloži mi, da je bila to nekoč stara hiša, ki jo je podrli do pritličja in zgradil novo. »Vse sam?« ga vprašam dvakrat. Dvakrat mi odgovori, da vse sam, od zidanja, elektrike, strehe, ometov, barvanja, vse, razen napeljave za centralno ogrevanje. Zanimive lesene stopnice iz dnevne sobe vodijo v spalnico na podstrešju, ki je vsa v lesu, zelo intimna kot gnezdo za ptice. Pove, da je v starih časih zidal tudi za druge. S svojo skupino je prevzemal različna zidarska dela in skupaj so gradili hiše.

Dalj časa kot se pogovarjava, več izvem. Ko so bili otroci manjši, jim je naredil rikšo in jih s predelanim starim kolesom peljal naokoli. Nobenega načrta ni imel zanj, naredil jo je po spominu iz TV ali slik. Na vprašanje, kaj ga danes najbolj zanima in kaj bo v bodoče počel, je odgovoril zelo nedvoumno: »Obdeloval bom les in kamen.«

Anketa o organizacijski klimi, zadovoljstvu zaposlenih v družbi TALUM v letu 2005

Dve leti sta minili, odkar smo izvedli zadnjo anketo mnenj in stališč, zadovoljstva zaposlenih. Ugotavljanje organizacijske klime je pomembno, saj lahko dobra klima v veliki meri prispeva k uspešnosti podjetja in zadovoljstvu zaposlenih.

V TALUM-u se zavedamo pomena zadovoljstva zaposlenih, rezultati ankete nam pokažejo, kako zaposleni doživljamo posamezne vidike dela, realnost v organizaciji.

Tudi v letošnji anketi bomo spraševali po mnenjih, stališčih o:

- TALUM-u kot podjetju, njegovem razvoju, ciljih,
- integriranih sistemih,
- skrbi za zdravje,
- sistemih motiviranja,
- razvoju in izobraževanju,
- internem komuniciranju,

Letošnja anketa bo potekala od 4. do 15. aprila. Pričakujemo, da se bo povabilu k sodelovanju odzvalo še več zaposlenih kot pred dvema letoma (779 v letu 2003).

O rezultatih ankete in o predvidenih poznejših aktivnostih bomo obveščali na sestankih, izobraževanjih, kakor tudi v Aluminiju.

Lilijana Ditrich

Ivo Ercegović

Spomladanska utrujenost

Poznate stanje, ki mu pravimo spomladanska utrujenost? Tisto, ko se zunaj prebuja narava, ko vse začenja brsteti, ko sonce vse bolj greje, mi pa se vlečemo kot zombiji in včasih ne moremo vstati niti s postelje. Premagajte letos takšno stanje s preventivo, tako da zgradite dober imunski sistem ... in se z nami veselite pomladi.

1. Pojdite na zrak! Sončna svetloba zmanjšuje proizvodnjo melatonina, hormona, ki povzroča zaspanost. Gibanje pa prekrvavi vaše telo. Ta poživitev je boljša kot vsaka kava.
2. Predvsem pojdite večkrat na zrak! Zakaj kar dvakrat? Ker velika večina ostane na kavču, ko začuti utrujenost. Samo ena ura gibanja na zraku bi imela veliko boljši učinek.
3. Odidite, ko je vroče! Čisto uradno in resno - jeza resno škoduje vašemu zdravju. Napade lahko vaš prebavni sistem, srce ter imunski sistem, kar so samo fizični dejavniki. Kakšen učinek ima jeza na psiho? Naj naštejemo samo nekaj glavnih posledic jeze - depresija, kompulzivnost, odvisnost, Se strinjate, da je še najboljše oditi stran od preprirov?
4. Dvignite noge! Lezite na posteljo ali kavč in preprosto dvignite noge za deset minut. Ta poza izboljšuje prekrvavitev. Predvsem naj izvajajo ta položaj osebe, ki veliko sedijo ali stojijo.
5. Jejite zajtrk! Raziskave kažejo, da so ljudje, ki jedo zajtrk vitkejši, bolj veseli, imajo boljši spomin in se lažje koncentrirajo.
6. Izogibajte se slabim navadam! Pitje alkohola, kave in kajenje - je še kaj slabšega za vaše zdravje? Kofein sicer res lahko daje kratkotrajne učinke, vendar se, ko učinek mine, počutite še slabše. Alkohol in cigarete? Nič slabšega za vašo jetra, ledvice, pljuča in tudi za možgane.
7. Zbudite se z zelenim čajem! Poleg tega, da vas nežno zbudi, vsebuje antioksidante, ki zmanjšujejo tveganje za nastanek različnih bolezni.
8. Kombinirajte transport in gibanje! Čisto zavestno se odločite, da se boste gibal več tudi, ko mislite, da ne morete čisto nič več storiti. Uporabljajte stopnice namesto

dvigal, v službo se vozite s kolesom, izstopite dve postaji pred vašim domom in pešajte,

9. Prekinite preveč informacij! V službi nenehno sedite za računalnikom, brskate po spletu, vsrkavate veliko informacij, ko pa pridete domov, vključite TV, Vaši možgani tako dobijo več informacij, kot jih sploh lahko predelajo. Ko čutite, da nikakor ne zmorete več, se sprostite z nežno glasbo.

10. Globoko vdihnite in ... meditirajte! Takšna oblika vadbe zmanjša krvni pritisk, kar je še posebej dobrodošlo pri ljudeh, ki so dnevno izpostavljeni stresu.

11. Pijte veliko vode! Že res, da že vrabci na strehi čivkajo, da je pitje vode zdravo, vendar se vprašajte, koliko vode resnično popijete dnevno. Morali bi jo vsaj osem kozarcev. Voda ohranja zdravo temperaturo vašega telesa, ohranja vaše organe zdrave, pretvarja hrano v energijo, itd. Prav tako pa skrbi za vitkejšo postavo. (Včasih pač niste lačni, ampak samo žejni!)

12. Ne skoparite z vitamini! Najboljši antioksidanti so A, B, C in E. Za vaše telo je najbolje, da jih dobite s hrano. Če se le da, čim večkrat na dan jejte surovo sadje in zelenjavo.

13. Začnite dan s sokom iz svežega sadja! V trenutku boste dobili pravšnjo količino vlaknin, vitaminov in mineralov za boljši začetek dneva.

14. Dobro in dolgo spite! Včasih je to lažje reči kot storiti. Ali bi vas podatek, da imajo ljudje, ki spijo manj kot 6 ur dnevno za 70 % večjo stopnjo umrljivosti kot tisti, ki spijo 8 ur in več, presenetil? Poleg tega - ali se ne počutite boljše in lepše po dobrem spancu?

ZDRAVOTALUM

15. Mali ekstremi. Ko ste resnično utrujeni sredi dneva, vam lahko pomaga izmenično prhanje ali kneipanje. Izmenjujte toplo in hladno prho, s tem, da vedno zaključite s hladno. Boste videli, kako odlična poživitev je to.

16. Stojte pokonci! Lepa drža vas naredi vitkejše, dolgoročno pa preprečuje težave z vratom, s hrbtom in sklepi. Popravljajte svojo držo, ko sedite za računalnikom, ko hodite, kdaj pa kdaj si privoščite plavanje.

17. Pomagajte si z dodatki! Če menite, da vam vaša prehrana ne nudi dovolj hranljivih snovi, jo poskušajte spreminjati z dodajanjem svežega sadja ali zelenjave. Če se večinoma hranite v menzah, prosite zdravnika za nasvet, katere vitaminske dodatke bi morali uživati.

18. Vzemite si čisto svoj čas! Čas, ki ga porabite zase in svoje konjičke, je dragocen tudi za vaše zdravje, saj vam pomaga, da pozabite na vsakdanje skrbi in se sprostite.

19. Kdaj pa kdaj si privoščite razvajanje! Masaža, savna, toplice, Vse to so stvari, ki vas pomirjajo in vam pomagajo stopiti v stik s seboj. Naj vam ne bo škoda nekaj tolarjev več. Za vaše dobro počutje in zdravje gre.

<http://maximum-portal.com/PL/forum/viewtopic.php?t=7459>

Spoštovani!

Upravi Taluma ter sindikatu Taluma, se v svojem imenu, kakor tudi v imenu žensk, ki so se udeležile praznovanja dneva žena, zahvaljujem za pomoč pri organizaciji in izvedbi te prireditve, kakor tudi za prispevana sredstva.

Hvala še enkrat

Milena Podgoršek

Domoznanski oddelek
 65
ALUMINIJ
 2005

658 (497.4) (085.3)

6001038,3

Umetna gnezda

Gnezdilnico obesite tako, da vhod ni izpostavljen vetru in vremenskim nevšečnostim in ni obrnjen navzgor.

Gnezdilnico lahko naredite iz 15 cm široke in 18 mm debele deske. Potrebujete približno 120 cm dolgo desko; razrežite jo na posamezne dele, tako kot kaže risba levo spodaj. Uporabite lahko tudi vezane plošče. Posamezne kose zlepite ali pa pritrđite z žebli ali vijaki. Nato gnezdilnico premažite znotraj in zunaj. Na zadnjo stran pritrđite pokrov – z medeninastimi tečaji ali s plastiko.

Okoli 30 cm dolgo deblo s premerom 15 cm se lahko predela v zelo zanimivo gnezdilnico. Na vsakem koncu odrežite 2,5 cm debel kolobar debela, deblo po dolgem prerežite na dve polovici, nato pa ju izdolbite. Na enem koncu ene izdolbene polovice zvrtaite luknjo s premerom 29 mm. Na zunanjo stran druge polovice pritrđite letev, nato pa polovici zlepite skupaj. Nato prilepite ali privijte dno. Pri tem pa ne smete pozabiti izvrtati odprtine za odtekanje vode. Drugi kolobar pritrđite na letev s tečaji; to bo pokrov gnezdilnice. Tako je gnezdilnica narejena; obesite jo na drevo, seveda pa se morate pri tem preprčati, ali mačke ne bodo mogle do nje in ali vhod ne bo izpostavljen vremenskim nevšečnostim.

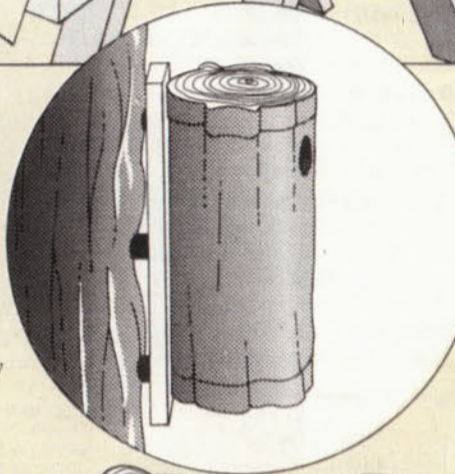

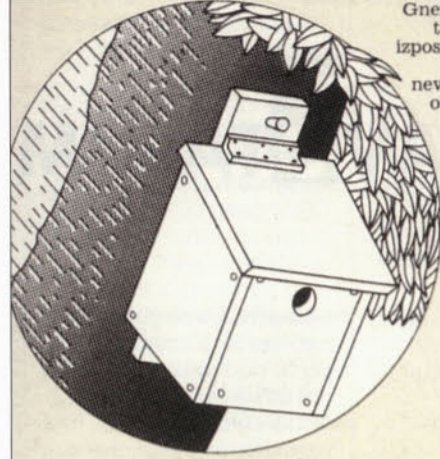
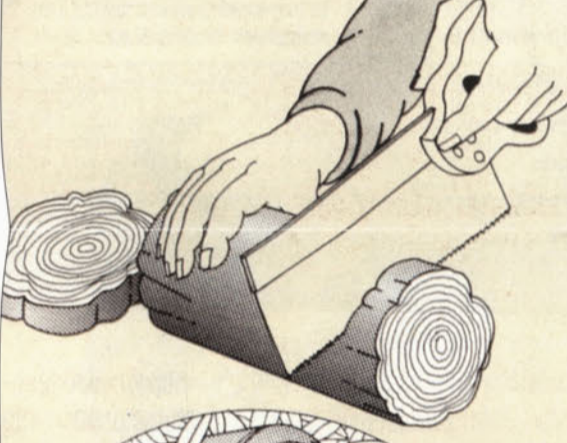

Odrpta gnezdilnica z vhodom, velikim 15 x 15 cm, je primerna za številne manjše vrtno ptice, obesiti pa jo morate tako, da ni na soncu in da ni izpostavljen vremenskim nevšečnostim. Pritrđite jo na drevesno deblo ali na steno, poraslo s plezalkami.

Če hočejo domači vrabci na vsak način gnezdit v zlebovih ali pod napuščem, jim pod ostrejšje namestite nekaj podolgovatih zabojev. To jih bo odvrglo od njihove namere.

Ceprav kovinski predmeti za gnezdilnice niso najbolj primerni, predvsem na izpostavljenih mestih, pa je star čajnik, skrit med grmovjem, odlično gnezdišče za manjše ptice, kakršna je na primer taščica.

Umetna gnezda

Diagram dimensions:
 pokrov: 21,5 cm x 15 cm
 letev (proti drevesu): 40 cm x 10 cm
 18 mm (thickness)
 stranska stena: 25 cm x 20 cm
 zadnja stena: 25 cm
 sprednja stena: 20 cm
 dno: 11 cm
 Total length: 122,5 cm

Umetna gnezda

Priprava prostora za gnezda ptičev,
 ki obiskujejo vaše okolje.